

מראי מקומות - יומא

ה.

ומלשון רש"י (ד"ה לפי שנאמר) שכתב, 'אשר יבא ביום הכפורים אל אהל מועד לשרת בקדש' משמע, כהראב"ד שדוקא ביום הכיפורים צריך ריבוי בגדים. ובגרי"ז על התורה (שמות כ"ט ל) כתב שמשמעות הפסוקים היא כשיטת הראב"ד, שלשון הפסוק 'שבעת ימים ילבשם הכהן תחתיו מבניו אשר יבא אל אהל מועד לשרת בקדש', משמע שמדובר על עבודת יום הכיפורים.

ה. נתרבה שבעה ונמשח יום אחד וכו'

כתבו התוספות ישנים, שמבואר שריבוי בגדים בלבד לא מספיק וצריך גם את המשיחה בשמן ולפחות יום אחד. והקשה הגבורת ארי, שלקמן (יב) מבואר שאם אירע פסול בכהן גדול ביום הכיפורים, לא היו מושחין את הכהן שהתקינו תחתיו, והחינוך שלו היה על ידי העבודה, והרי כאן מבואר שמשיחה של יום אחד מעכבת. וכתב הרש"ש שם, שמצא בתורת כהנים דרשה שמרבה שכהן אחר המתמנה כשר במרובה בבגדים, וזה כמו הדרשה בהוריות (יב): שיש לימוד על מרובה בגדים בזמן שאין שמן המשחה שכשר לעבודה.

והפני יהושע תירץ, שלא לומדים אפשר משאי אפשר, ואפילו שכשאפשר משיחה מעכבת כשאי אפשר אין המשיחה מעכבת, ואם כן כל זה בזמן שאין שמן המשחה או שאי אפשר למשוח, אבל בזמן ששייך למשוח הריבוי בגדים לבד לא מספיק והמשיחה מעכבת לחינוך. אלא שברמב"ן על התורה (ויקרא ט"ז ל"ב) כתוב, שתמיד מרובה בגדים כשר לעבודת יום הכפורים. וכן הקשה בצדה לדרך שם, והניח בצריך עיון.

ה. נתרבה שבעה ונמשח יום אחד

נתרבה יום אחד ונמשך שבעה

כתב הפני יהושע, שמבואר שאחד מהם או הריבוי או המשיחה צריך שבעה. והקשה על הרמב"ם (כלי המקדש פ"ד ה"א) שכתב שאפילו נתרבה יום אחד ונמשח יום אחד עבודתו כשרה ונעשה כהן גדול לכל דבר. והביא שהכסף משנה כתב, שהמקור של הרמב"ם זה מהספרי שדורש כך את הפסוק, ואם כן צריך לומר שהברייתא אצלינו לאו דווקא וזה דוחק. וכתב הפני יהושע, שאולי המקור לדברי הרמב"ם הוא מהגמרא לעיל (א), שריש לקיש הקשה לרבי יוחנן שהפרישה תעכב כמו במלואים ורבי יוחנן לא חשש להשיב לו, והטעם הוא שמוזה שהתורה אומרת שמספיק אפילו שעה אחת של ריבוי בגדים אם כן בוודאי שלא היה בזה פרישת שבעה, וזה תשובת רבי יוחנן לריש לקיש, ואם כן זה המקור שמספיק ריבוי של שעה.

א. מאי בנייהו אמר רב יוסף וכו'

הקשה הגבורת ארי, מדוע הגמרא לא מביאה שנפקא מינה באורים ותומים, שהרי אורים ותומים אינם מעכבים לדורות, והראיה מהמבואר לקמן (כא), שבבית שני לא היה אורים ותומים. וכתב שמכאן ראייה לשיטת התוספות שם, והרמב"ם (בית הבחירה פ"ד ה"א), שהיה אורים ותומים בבית שני, אלא שלא היו משיבים לשואלים מהם, והם היו בשביל להשלים את השמונה בגדים. ואם כן אין זה נפקא מינה שהרי זה מעכב לדורות. ולדבריו צריך לומר, שאין כוונת הגמרא להלן (ע"ב) כפירוש רש"י דמלתא דלא כתיבא בהאי עניינא היינו אורים ותומים, שהרי באמת אורים ותומים מעכבים לדורות גם כן, וראה במה שהובא להלן בזה.

ב. ריבוי שבעה

פירש רש"י, 'שימש כהן גדול שבעה ימים רצופים כשממנין אותו בכהונה גדולה, וילבש שמונה בגדים בשעת עבודה', ומבואר בדבריו שלבישת הנגדים בשעת העבודה היא הריבוי בגדים. אבל הרמב"ם (כלי המקדש פ"ד ה"ג) כתב 'לובש שמונה בגדים ופושטן וחוזר ולובשן למחר שבעת ימים יום אחר יום' ולא הזכיר כלל שצריך לעבוד איתם אלא עצם הלבישה זה הריבוי בגדים. ולכאורה קשה לשיטת רש"י, שהרי אהרן לא שימש כלל בשבעת ימי המלואים, ורק משה עבד עבודה, ואם כן במה אהרן התחנך לכהונה, וצריך עיון.

ג. ריבוי שבעה

פסק הרמב"ם (כלי המקדש פ"ד ה"ג), שאם עבד קודם שיתרבה בבגדים כל שבעה, או קודם שימשח כל שבעה, עבודתו כשירה, הואיל ונתרבה או נמשח פעם אחת נעשה כהן גדול לכל דבר. והשיג עליו הראב"ד, שמשמע מדבריו שמפני שצריך ריבוי של שבעה ימים, לכן כל זמן שלא נתרבה לכתחילה לא יעבוד כלל, וחולק עליו שכל מה שצריך לכתחילה שבעת ימים זה רק לעבודת יום הכיפורים, אבל לעבודת הרגילות שבכל יום הוא יכול לעבוד עם השמונה בגדים. וביאר הגר"ח (על הש"ס סי' תכ"ח) שההבדל בין עבודת יום הכיפורים לבין עבודת כל השנה הוא, שביום הכיפורים שרק כהן גדול כשר לעבודה כל כמה שלא נתרבה לכהן גדול אינו יכול לעבוד, אבל בכל השנה גם כהן הדיוט כשר, אלא שאם כהן הדיוט עבד עם שמונה בגדים, זה יתור בגדים, ועבודתו פסולה, אבל אם שייך שזה לא יתור בגדים הוא יכול לעבוד בהם גם ככהן הדיוט ותהיה עבודתו כשרה. ואם כן כאן שנמשח או נתרבה פעם אחת, השמונה בגדים אצלו כבר אינו יתור בגדים, ולכן הוא יכול לעבוד לכתחילה לפחות ככהן הדיוט ואינו נפסל ביתור בגדים.